

1. Статут и предмет на дейност

„Градус“ АД гр. Стара Загора е учредено на 28 ноември 2017 г.
Адрес на управление: гр. Стара Загора, кв. „Индуриален“, Птицекланица „Градус“
Булстат: 204882907

1.1. Собственост и управление

„Градус“ АД е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа.
Акционери на Дружеството към 30.09.2019г. са:

- Лука Ангелов Ангелов - 40,72% от капитала
- Иван Ангелов Ангелов - 20,36% от капитала
- Ангел Иванов Ангелов - 20,93% от капитала
- Юридически лица – 15,70% от капитала
- Индивидуални акционери – 2,29% от капитала

Органи на управление на Дружеството

- Общо събрание на акционерите
- Съвет на директорите

Съветът на директорите:

Към 30.09.2019г., съветът на директорите се състои от трима (3) членове в състав:

Лука Ангелов Ангелов – Председател на Съвета на директорите на „Градус“ АД
Иван Ангелов Ангелов – Член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор на „Градус“ АД
Георги Александров Бабев - Член на Съвета на директорите на „Градус“ АД

2. База за изготвяне на консолидирания финансов отчет

Междинният консолидиран финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския Съюз (ЕС). Междинният консолидиран финансов отчет е изготвен при спазване принципа на действащото предприятие, текущото начисляване и историческата цена, с изключение на имоти, съоръжения, машини и оборудване, които се отчитат по модела на преоценената стойност в МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ и инвестиционни имоти, които се отчитат по справедлива стойност според МСС 40 „Инвестиционни имоти“.

Функционална валута и валута на представяне

Съгласно изискванията на българското законодателство, Групата води счетоводство и изготвя консолидираните си финансови отчети в националната парична единица на Република България - български лев, който от 1 януари 1999 е с фиксиран курс към еврото в съотношение 1 евро = 1.95583 лева.

Настоящият междинен консолидиран финансов отчет е изготвен в хиляди лева (хил. лв.).

3. Значими счетоводни политики

(а) Сделки в чуждестранна валута

Операциите с чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута по обменния курс, приложим в деня на извършване на сделката. Парични активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута по заключителния курс в деня на изготвяне на отчета за финансовото състояние. Печалба или загуба от курсови разлики, произтичащи от парични позиции, е разликата между амортизираната стойност във функционална валута в началото на периода, коригирана с ефективната лихва и плащанията през периода и амортизираната стойност в чуждестранна валута превалутуирана по курса в края на периода.

Непарични активи и пасиви деноминирани в чуждестранни валути, които се отчитат по справедлива стойност, се превръщат във функционалната валута по курса на датата, към която е определена справедливата стойност.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)

Непарични активи и пасиви в чуждестранна валута, които се оценяват по историческа цена, се превалутират във функционалната валута по курса на датата на сделката. Курсови разлики, възникващи от превалутирането във функционалната валута се отчитат в печалби и загуби, освен разлики, възникващи от превалутирането във функционалната валута на капиталови инструменти на разположение за продажба, или отговарящи на условията хеджинги на паричен поток, които се признават в друг всеобхватен доход (ако има такива).

(б) Имоти, машини, съоръжения и оборудване

(i) Признаване и оценка

Първоначално признаване

Имотите, машините, съоръженията и оборудването се оценяват първоначално по цена на придобиване, която включва разходите, пряко свързани с придобиването на актива.

Цената на придобиване включва покупната цена, включително мита и невъзстановими данъци върху покупката, както и всички други разходи, пряко отнасящи се до привеждане на актива до местоположение и състояние необходими за неговата експлоатация по начина предвиден от ръководството. Стойността на активите придобити по стопански начин включва направените разходи за материали, директно вложен труд и съответната пропорционална част от непреките производствени разходи; разходите пряко отнасящи се до привеждане на актива до местоположение и състояние необходими за неговата експлоатация; първоначална приблизителна оценка на разходите за демонтаж и преместване на актива и за възстановяване на площадката, на която е разположен актива и капитализирани разходи за лихви. Закупен софтуер, без който е невъзможно функционирането на закупено оборудване, се капитализира като част от това оборудване. Когато в имотите, машините, съоръженията и оборудването се съдържат компоненти с различна продължителност на полезен живот, те се отчитат отделно.

Последваща оценка

Дълготрайните материални активи след тяхното първоначално придобиване се отчитат по модела на преоценената стойност по МСС 16. Справедливата стойност на дълготрайните материални активи се определя на базата на пазарни доказателства, представени в доклад, изготвен от одобрен лицензиран оценител. Преоценка се предвижда да се извършва на всеки 3 години. Когато справедливата стойност се промени значително за по-кратък период от време, преоценката може да се прави по-често, за да се гарантира, че тяхната балансова стойност към съответната отчетна дата не се различава съществено от справедливата им стойност. Печалби и загуби при отписване на имоти, машини, съоръжения и оборудване се определят като се сравняват постъпленията с балансовата стойност на актива, и се признават нетно в други приходи / други разходи в печалби и загуби. Когато преоценените активи се продадат или отпишат по друга причина, сумите, включени в преоценен резерв, се рекласифицират в неразпределена печалба или загуба.

(ii) Последващи разходи

Възникнали последващи разходи, за да се подмени част от актив от имотите, машините, съоръженията и оборудването, се капитализират в балансовата стойност на съответния актив, само когато е вероятно предприятието да получи в бъдеще икономически ползи, свързани с тази част от актива и разходите могат да бъдат оценени надеждно. Текущи ремонти и поддръжка се признават като разход при възникването им.

(iii) Амортизация

Имоти, машини, съоръжения и оборудване се амортизират от датата, на която са инсталирани и са готови за употреба, или за придобитите по стопански начин, от датата на която актива е завършен и е готов за употреба. Амортизацията се признава до размера на първоначалната стойност на актива минус очакваната остатъчна стойност на актива на база линейния метод въз основа на очаквания полезен живот на всеки един компонент от имоти, машини, съоръжения и оборудване. Амортизацията се отчита в печалби и загуби, освен ако не се включва в отчетната стойност на друг актив.

Амортизация на придобити активи при условията на финансов лизинг се начислява за по-късия измежду срока на договора и техния полезен живот, освен в случаите, когато е почти сигурно придобиването на собствеността върху тях до края на срока на договора. Земята не се амортизира.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)

(б) Имоти, машини, съоръжения и оборудване (Продължение)

Приетите амортизационни норми са както следва:

	2019 годишна аморт.норма в %	2018 годишна аморт.норма в %
Сгради и съоръжения	1.5	1.5
Машини и оборудване	8	8
Транспортни средства	10	10
Компютърно оборудване	33.3	33.3
Стопански инвентар	10	10
Други дълготрайни активи	4 – 10	4 – 10

Методите на амортизация, полезният живот и остатъчните стойности (ако не са незначителни) се преразглеждат към всяка дата на изготвяне на финансов отчет.

в) Нематериални активи

(i) Репутация

Репутацията представлява надвишението на цената на придобиване (предоставеното възнаграждение) над справедливата стойност на дела на Групата в нетните разграничими активи на придобитото дружество към датата на придобиването (бизнес комбинацията).

Репутацията, възникнала при придобиване на дъщерно предприятие се представя в консолидирания отчет за финансовото състояние в групата на “нематериалните активи”.

В консолидирания финансов отчет първоначално се оценява по цена на придобиване (себестойност), а последващо - по цена на придобиване минус натрупаните загуби от обезценки. Репутацията не се амортизира.

(ii) Нематериални активи, различни от репутация

Нематериалните активи представляват търговски марки, лицензи, софтуер и други нематериални активи.

Нематериалните активи, придобити от дъщерните Дружества имащи ограничен полезен живот са представени по цена на придобиване, намалена с натрупана амортизация и загуби от обезценки.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход за амортизации в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Нематериалните активи се отписват от консолидирания отчет за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което Групата очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към “други приходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

(iii) Последващи разходи

Последващи разходи се капитализират само когато увеличават бъдещата икономическа полза от специфичния актив, за който се отнасят. Всички останали разходи, включително разходи за вътрешно генерирани репутация и търговски марки, се признават като разход в момента на тяхното възникване.

(iv) Амортизация

Нематериалните активи, различни от репутация и търговски марки, се амортизират на база линейния метод в печалби и загуби въз основа на очаквания срок на полезния им живот от датата, на която са готови за употреба.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)

(в) Нематериални активи (Продължение)

	2019	2018
	годишна	годишна
	аморт. норма в %	аморт. норма в %
Права върху интелектуална собственост	15	15
Права върху индустриална собственост	15	15
Други нематериални активи	6.67 – 33.33	6.67 – 33.33

Методите на амортизация, полезния живот и остатъчните стойности се преразглеждат към всяка дата на изготвяне на финансов отчет.

(г) Инвестиции

Дългосрочните инвестиции, представляващи инвестиции във финансови инструменти, са представени във финансовия отчет по цена на придобиване, която представлява:

- справедливата стойност на възнаграждението, което е платено за придобиване на дялове и/или
- стойността на внесените паричен дружествен дял и/или
- стойността на апортираните дялове срещу издадените акции, която стойност е определена от назначени от съда оценители, вкл. преките разходи по придобиването на инвестицията, намалена със загубите от обезценка.

Притежаваните от Групата инвестиции във финансови инструменти подлежат на преглед за обезценка. При установяване на условия и индикатори за обезценка, същата се изчислява като разлика при съпоставянето на балансовата стойност спрямо възстановимата стойност на инвестицията и тя се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). В случаите на последващо възстановяване на обезценка то се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Тези инвестиции не се търгуват на фондовата борса. Това обстоятелство не дава възможност да се осигурят котировки на пазарни цени на активен пазар, които да изразяват достатъчно достоверно справедливата стойност на тези акции.

Инвестициите се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях, на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва контрола върху стопанските изгоди от инвестициите.

(д) Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти са имоти държани за отдаване под наем и/или капиталово натрупване. Инвестиционните имоти първоначално се признават по цена на придобиване заедно със всички свързани разходи. При последващо оценяване се прилага модела на справедливата стойност според МСС 40 „Инвестиционни имоти“. Инвестиционен имот се отписва при продажба или когато не се използва или не се очакват бъдещи икономически ползи от продажбата му. Всяка печалба или загуба от отписването на имота се признава в печалбата или загубата за текущия период. Те се посочват нетно, към статията “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Трансфери от и към “инвестиционни имоти” се прави, когато има промяна във функционалното предназначение и употребата на даден имот. В случай на прехвърляне от “инвестиционни имоти” към “имоти за използване в собствената дейност” активът се завежда в новата си група по намерена историческа цена, която представлява справедливата му стойност към датата на прехвърлянето. Обратно, когато от “имоти за използване в собствената дейност” има прехвърляне към “инвестиционни имоти”, активът се оценява по справедливата му стойност към датата на прехвърлянето, като разликата до балансовата му стойност се представя като компонент на консолидирания отчет за всеобхватния доход.

(е) Наети активи

Лизинговите договори, по силата на които се прехвърлят всички значими рискове и изгоди от собствеността, се класифицират като финансов лизинг. При първоначално признаване наетите активи се отчитат по по-ниската от справедлива стойност и настояща стойност на минималните лизингови плащания. След първоначално признаване, активът се отчита според счетоводната политика, приложима за съответния актив.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)

Различни от тези лизингови договори са договори за оперативен лизинг и те не се признават в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата.

(ж) Материални запаси

Материалните запаси се отчитат по по-ниската от тяхната себестойност и нетна реализуема стойност. Себестойността на материалните запаси се отчита на принципа на средно претеглена цена за материали и незавършено производство, и включва разходи за придобиване на материалните запаси, разходите за производство или преработка, както и всички други разходи отнасящи се до привеждането на материалните запаси до тяхното текущо местоположение и състояние. В случая на произведена продукция, себестойността също така включва разходи за труд, социални осигуровки и разходи за амортизация и други общопроизводствени разходи, разпределени на база нормален производствен капацитет.

Нетната реализуема стойност представлява предполагаемата продажна цена в нормалния ход на стопанската дейност, намалена с приблизително оценените разходи по завършване на производствения цикъл и тези, които са необходими за осъществяване на продажбата.

Биологични активи съгласно МСС 41 „Земеделие“ се отчитат при първоначално и последващо оценяване по справедлива стойност, намалена с разходите за продажба. Промяната в справедливата стойност се отчита в печалбата или загубата за периода в който възниква.

Предприятието признава биологичен актив или земеделска продукция, когато и само когато:

а.) предприятието контролира актива в резултат от предишния събитие;

б.) вероятно е предприятието да получи бъдещи икономически ползи, свързани с актива и

в.) справедливата стойност или себестойността на актива може да бъде надеждно определена.

Безусловните безвъзмездни средства, предоставени от държавата, свързани с биологичен актив се признават в печалбата или загубата, когато стане възможно получаването на тези безвъзмездни средства.

(з) Финансови инструменти

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

Финансови активи

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират в три групи, според които те впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Групата първоначално оценява финансовите активи по справедлива стойност, а в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, се добавят преките разходи по сделката. Изключение са търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране - те се оценяват на база цената на сделката, определена съгласно МСФО 15.

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която Групата се е ангажирала да закупи или продаде актива.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им признаване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на съответния финансов актив и бизнес модела на Групата за неговото управление. За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, условията на даден финансов актив трябва да поразжат парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата (СПГЛ)" по неиздължената сума на главницата. За целта се извършва анализ чрез тест на СПГЛ на нивото на инструмента.

Бизнес моделът на Групата за управление на финансовите активи отразява начина, по който Групата управлява финансовите си активи за генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци са резултат от събирането на договорни парични потоци, на продажба на финансовите активи, или и двете.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)

(з) Финансови инструменти (Продължение)

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи са класифицирани в четири категории:

- Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)
- Финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход с "рециклиране" на кумулативните печалби или загуби (дългови инструменти)
- Финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход без "рециклиране" на кумулативните печалби и загуби (капиталови инструменти)
- Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата (дългови и капиталови инструменти).

Класификационни групи

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Групата оценява финансовите активи по амортизирана стойност, когато са удовлетворени и двете условия по-долу:

- финансовият актив се държи и използва в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него, и
- условията на договора за финансовия актив пораждат парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват на база метода на ефективния лихвен процент. Те подлежат на обезценка. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход.

Финансовите активи по амортизирана стойност на Групата включват: парични средства и еквиваленти в банки, търговски вземания, заеми към свързани лица и заеми към трети лица.

Финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход (дългови или капиталови инструменти)

Групата няма такива активи.

Финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата

Групата няма такива активи.

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва от отчета за финансовото състояние на Групата, когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли, или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или Групата е поела задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което: или а) Групата е прехвърлила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или б) Групата нито е прехвърлила, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазило контрола върху него.

Когато Групата е прехвърлила правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпила в споразумение за прехвърляне, тя прави оценка на това дали и до каква степен е запазила рисковете и ползите от собствеността. Когато Групата нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлила контрола върху него, тя продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай Групата признава и свързаното с това задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които Групата е запазила.

Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от: първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаграждението, което може да се изиска Групата да изплати.

Очаквана кредитна загуба от финансови активи

Групата признава коректив (провизия за обезценка) за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Очакваните кредитни загуби се изчисляват като разлика между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които дружеството очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват и паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

За изчислението на очакваните кредитни загуби по предоставени заеми на свързани и трети лица и паричните средства и еквиваленти в банки, Групата прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход Групата прилага “тристепенен“ модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент.

Очакваните кредитни загуби се признават на две фази:

а. Финансов актив, който не е кредитно обезценен при първоначалното му възникване/придобиване, се класифицира във фаза 1. От първоначалното му признаване неговият кредитен риск и качества са обект на непрекъснато наблюдение и анализи. Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани във Фаза 1, се определят на база на очакваните кредитни загуби, които са резултат от възможни събития на неизпълнение, които биха могли да настъпят в рамките на следващите 12 месеца от живота на съответния актив (12-месечни очаквани кредитни загуби за инструмента).

б. В случаите, когато след първоначалното признаване на финансов актив, кредитният му риск нарасне значително и в резултат от това неговите качества се влошат, той се класифицира във фаза 2.

Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани във фаза 2 се определят за целия оставащ живот (срок) на съответния актив (очаквани кредитни загуби за целия живот на инструмента).

Ръководството на Групата е разработило политика и комплекс от критерии за анализ, установяване и оценка на настъпване на състояние на „значително нарастване на кредитния риск“.

В случаите, когато кредитният риск на финансов актив нарасне до ниво, което индикира, че има настъпило събитие на неизпълнение, финансовият актив се счита за обезценен и той се класифицира във фаза 3. На този етап се установяват и изчисляват понесените загуби по съответния актив за целия му оставащ живот (срок).

Групата коригира очакваните кредитни загуби, определени на база исторически данни, с прогнозни макроикономически показатели, за които е установено, че има корелация и се очаква да окажат влияние върху размера на очакваните кредитни загуби в бъдеще.

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на търговските вземания, активите по договори с клиенти и лизингови вземания Групата прилага опростен подход за изчисление на очаквани кредитни загуби и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този подход то признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата.

Финансови пасиви

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначално им признаване финансовите пасиви се класифицират като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или като заеми и привлечени средства, търговски и други задължения.

Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и търговски и други задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Последващо оценяване

Последващото оценяване на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)

(з) Финансови инструменти (Продължение)

Класификационни групи

Финансови пасиви, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата

Групата няма такива пасиви.

Получени заеми и други привлечени средства

След първоначалното им признаване, Групата оценява лихвоносните заеми и привлечени средства по амортизирана стойност, чрез метода на ефективния лихвен процент. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход, когато съответният финансов пасив се отписва, както и чрез амортизацията на база ефективен лихвен процент.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ефективния лихвен процент. Амортизацията се включва като "финансов разход" в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Отписване

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитодател при по същество различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в отчета за всеобхватния доход.

Компенсиране на финансови инструменти

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират и в отчета за финансовото състояние се отразява нетната сума, ако съществува приложимо законно право за компенсиране на признатите суми и ако е налице намерение за уреждане на нетна основа, или за едновременно реализиране на активите и уреждане на пасивите.

Това изискване произтича от идеята на реалната стопанска същност на отношенията на Групата с даден контрагент, че при едновременното съществуване на тези две изисквания очакваният фактически бъдещ паричен поток и ползи от тези разчети за предприятието е нетният поток, т.е. нетната сума отразява реалното право или задължение на дружеството от тези финансови инструменти - при всички обстоятелства да получи или плати единствено и само нетната сума. Ако не са налице едновременно и двете условия се приема, че правата и задълженията на дружеството по повод тези насрещни разчети (финансови инструменти) не се изчерпват при всички ситуации само и единствено с получаването или плащането на нетната сума.

Политиката за нетирането е свързана и с оценката, представянето и управлението на реалния кредитен и ликвиден риск, свързан с тези насрещни разчети.

Критериите, които се прилагат за установяване на "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" са:

да не зависи от бъдещо събитие, т.е. да не е приложимо само при настъпване на някакво бъдещо събитие; да бъде възможно за упражняване и защитимо с правни способности в хода на (кумулятивно):

- обичайната дейност,
- в случай на неизпълнение/просрочие, и
- в случай на неплатежоспособност или несъстоятелност.

Приложимостта на критериите се оценява спрямо изискванията на българското законодателство и установените договорености между страните. Условието за "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" винаги и задължително се оценява заедно с второ условие - за "задължително намерение за уреждане на тези разчети на нетна база".

Финансови активи

Групата класифицира своите финансови активи в категорията "кредити и вземания", включително паричните средства и еквиваленти. Класификацията е в зависимост от същността и целите (предназначението) на финансовите активи на Групата към датата на първоначалното им признаване.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)

(з) Финансови инструменти (Продължение)

Финансовите активи се отписват от отчета за финансовото състояние на Групата, когато правата за получаване на паричните средства (потоци) от тези активи са изтекли, или са прехвърлени и Групата е прехвърлило съществената част от рисковете и ползите от собствеността върху актива на друго дружество (лице).

Финансов актив, който не се отчита по справедлива стойност в печалби и загуби, се преглежда към всяка отчетна дата, за да се прецени дали съществуват обективни доказателства, че е обезценен. Един финансов актив е обезценен ако има обективни доказателства за обезценка в резултат от едно или повече събития, възникнали след първоначалното признаване на актива, и това събитие на загуба е засегнало очакваните бъдещи парични потоци от този актив, което може да бъде надеждно оценено.

Обективно доказателство, че финансов актив е обезценен, включва неизпълнение или просрочие от длъжника, реструктуриране на задължението към групата при условия, които групата иначе не би разглеждала, индикации, че длъжник ще изпадне в несъстоятелност, неблагоприятни промени в статуса на плащания на длъжник, икономически условия, които водят до неизпълнения или изчезването на активен пазар за дадена ценна книга.

Групата взема предвид доказателства за обезценка на кредити и вземания както за конкретен актив, така и на колективно равнище. Всички индивидуално значими вземания се проверяват за специфична обезценка. Всички индивидуално значими кредити и вземания, за които няма специфична обезценка, след това се проверяват колективно за обезценка, която е възникнала, но все още не е идентифицирана. Кредитите и вземанията, които не са индивидуално значими, се проверяват колективно за обезценка като са групирани заедно вземания със сходни характеристики на риска.

При проверката на колективно ниво за обезценка, групата използва историческите тенденции на вероятността за неизпълнение на задълженията, времето за възстановяване и размера на възникналите загуби, коригирани с преценката на ръководството дали сегашните икономически и кредитни условия са такива, че има вероятност реалните загуби да бъдат по-големи или по-малки от предполагаемите на базата на историческите тенденции.

Загубата от обезценка за финансов актив, отчитан по амортизирана стойност, се изчислява като разликата между неговата отчетна стойност и настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци, дисконтирани с оригиналния ефективен лихвен процент. Загуба от обезценка се признава в печалби и загуби и се отразява в корективна сметка намаляваща кредитите и вземанията. Когато събитие настъпило след признаването на обезценка, намалява загубата от обезценка, това намаление се отразява обратно през печалби и загуби.

Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват заеми и задължения към доставчици и други контрагенти. Първоначално те се признават в отчета за финансовото състояние по справедливата им стойност нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо - по амортизируема стойност по метода на ефективната лихва.

(и) Търговски и други вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на Групата да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти.

Първоначално оценяване

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойност, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително. В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, преценен за присъщ на длъжника.

Последващо оценяване

Групата държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)

(и) Търговски и други вземания (Продължение)

Обезценка

Групата прилага модела на очакваните кредитни загуби за целия срок на всички търговски вземания, използвайки опростения подход, допускан от МСФО 9. Очакваната кредитна загуба от вземанията се представя в „Обезценка на активи“ в отчета за всеобхватния доход.

(й) Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и наличностите по разплащателните сметки, а паричните еквиваленти - депозити в банки с оригинален матуритет до три месеца и средствата на депозитите с по-дълъг матуритет, които са свободно разполагаеми за дружеството съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита.

Последващо оценяване

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност намалена с натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици се представят брутно, с включен ДДС (20%);
- получените лихви по разплащателни сметки са представени в оперативна дейност;
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи се представя на ред “плащания към доставчици” към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на Групата за съответния период (месец).
- постъпленията и плащанията от и по овърдрафти са показани нетно от Групата.

(к) Лихвоносни заеми и други предоставени финансови ресурси

Всички заеми и други предоставени финансови ресурси се представят първоначално по цена на придобиване, която се приема за справедлива стойност на предоставеното по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и предоставени ресурси. След първоначалното им признаване лихвоносните заеми и други предоставени ресурси последващо се оценяват и представят в отчета за финансово състояние по амортизирана стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизираната стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други суми, свързани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход като финансови приходи или разходи през периода на амортизация.

Приходите от лихви се признават в съответствие с фазата, в която е класифициран съответният заем или друго вземане по предоставен финансов ресурс на база метода на ефективния лихвен процент.

(л) Търговски и други задължения

Търговските и другите текущи задължения в отчета за финансово състояние се представят по цена на придобиване, която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност на база сегашната им стойност при дисконтова норма, присъща за Групата, а последващо – по амортизирана стойност.

(м) Доходи на персонала

(i) Планове с дефинирани вноски

План с дефинирани вноски е план за доходи след напускане, според който дружество плаща вноски на друго лице и няма никакви правни или конструктивни задължения да плаща допълнителни суми след това. Правителството на България носи отговорността за осигуряването на пенсии по планове за дефинирани вноски в България. Задълженията за превеждане на вноски по плановете за пенсиониране с дефинирани вноски, се признават като разходи за персонала в печалби и загуби текущо. Вноските по план с дефинирани

3. Значими счетоводни политики (Продължение)

(м) Доходи на персонала (Продължение)

вноски, които са дължими повече от 12 месеца след края на периода на предоставяне на услугите от служителите, се дисконтират до настоящата им стойност.

(ii) Планове с дефинирани доходи

План с дефинирани доходи е план за доходи след напускане, различен от план с дефинирани вноски. Нетното задължение на Групата за планове с дефинирани доходи се изчислява като се прогнозира сумата на бъдещите доходи, които служителите са придобили в замяна на своите услуги в текущия и предходни периоди; и този доход се дисконтира, за да се определи неговата настояща стойност.

Групата има задължение за изплащане на доход при напускане на тези свои служители, които се пенсионират в съответствие с изискванията на чл. 222, § 3 от Кодекса на Труда (КТ) в България. Съобразно тези разпоредби на КТ, при прекратяване на трудовия договор на служител придобил право на пенсия, работодателят му изплаща обезщетение в размер на 2 месечни брутни работни заплати. В случай, че работникът или служителят има натрупан стаж от 10 и повече години към датата на пенсиониране, обезщетението е в размер на 6 месечни брутни работни заплати. Към датата на отчета ръководството оценява приблизителния размер на потенциалните разходи за всички служители чрез използването на метода на прогнозните кредитни единици.

(iii) Доходи при прекратяване

Доходи при прекратяване се признават като разход, когато Групата се е ангажирала ясно, без реална възможност за отказ, с официален подробен план, с който или да прекрати работни отношения преди нормалната дата на пенсиониране, или да предостави обезщетения при прекратяване, в резултат на предложение, направено за насърчаване на доброволното напускане. Доходи при прекратяване за доброволно напускане са признати като разход, ако Групата е отправило официално предложение за доброволно прекратяване, и е вероятно, че офертата ще бъде приета, а броят на приелите може да се оцени надеждно. Ако обезщетения се дължат за повече от 12 месеца след края на отчетния период, те се дисконтират до тяхната настояща стойност.

(iv) Краткосрочни доходи на наети лица

Задължения за краткосрочните доходи на наети лица се оценяват на недисконтирана база и са отчетени като разход когато свързаните с тях услуги се предоставят. Пасив се признава за сумата която се очаква да бъде изплатена по краткосрочен бонус в пари или планове за разпределение на печалбата, ако Групата има правно или конструктивно задължение да заплати тази сума като резултат от минали услуги, предоставени от служител, и задължението може да се оцени надеждно. Групата признава като задължение недисконтираната сума на оценените разходи по платен годишен отпуск, очаквани да бъдат заплатени на служителите в замяна на труда им за изминалия отчетен период.

(н) Провизии

Провизия се признава в случаите, когато Групата в резултат от минали събития има правно или конструктивно задължение, което е надеждно измеримо, и е вероятно погасяването му да се осъществи за сметка на изходящ поток от икономически ползи. Провизиите се определят чрез дисконтиране на очаквани бъдещи парични потоци с лихвен процент преди данъци, който отразява текущата пазарна стойност на парите във времето и рисковете, специфични за задължението. Олихвяването на дисконтираната стойност се признава като финансов разход.

Обременяващи договори

Провизия за обременяващи договори се признава, когато очакваните ползи за Групата са по-ниски от неизбежните разходи за изпълнение на задълженията по договора. Тази провизия се оценява по настоящата стойност на по-ниското от очакваните разходи за прекратяване на договора и очакваните нетни разходи за продължаване на договора. Преди установяване на провизията, Групата признава загуба от обезценка на активи, свързани с този договор.

Признаване на приходи по договори с клиенти

Обичайните приходи на Групата са от следните дейности: продажба на продукция, стоки и услуги.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)

Приходите в дружеството се признават, когато контролът върху обещаните в договора с клиента стоки и/или услуги се прехвърли на клиента. Контролът се прехвърля на клиента при удовлетворяване на задълженията за изпълнение по договора чрез прехвърляне на обещаните стоки и/или предоставяне на обещаните услуги.

(о) Приходи

Оценка на договор с клиент

Договор с клиент е налице, когато:

- Страните са одобрили договора;
- Правата на всяка една от страните могат да се идентифицират;
- Условиата за плащане могат да се идентифицират;
- Договорът има търговско съдържание;
- Събирането на възнаграждението е вероятно след като стоките и услугите са прехвърлени.

Договор, за който някой от горепосочените критерии все още не е изпълнен, подлежи на нова оценка всеки отчетен период. Получените възнаграждения по такъв договор се признават като задължение (пасив по договор) в отчета за финансовото състояние, докато всички критерии за признаване на договор с клиент не бъдат изпълнени и Групата изпълни задълженията си за изпълнение. При първоначалната оценка на договорите си с клиенти Групата прави допълнителен анализ и преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един. Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разграничими или на поредица от разграничими стоки и услуги, които по същество са еднакви, се отчита като едно задължение за изпълнение. Групата признава приход за всяко отделно задължение за изпълнение на ниво индивидуален договор с клиент като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор.

Измерване на приходите по договори с клиенти

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор цена на сделката. Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което дружеството очаква да има право, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни. При определянето на цената на сделката, Групата взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики, вкл. влиянието на променливи възнаграждения, наличието на съществен финансов компонент, непарични възнаграждения и възнаграждения, дължими на клиента. При договори с повече от едно задължение за изпълнение цената на сделката се разпределя към всяко задължение за изпълнение на база индивидуалните продажни цени на всяка стока и услуга.

Промяната в обхвата и цената на договора се отчита като отделен договор или като част от съществуващия договор в зависимост от това дали промяната е свързана с добавяне на стоки и услуги, които са разграничими, и от определената за тях цена.

Задължения за изпълнение по договори с клиенти

Приходите, генерирани в Групата, са основно от продажба на продукцията, стоки и услуги. Като цяло Групата е достигнала до заключение, че действа като принципал при договореностите си с клиентите, тъй като обичайно Групата контролира стоките и услугите преди да ги прехвърли към клиента.

Приходи от продажби на стоки

При продажба контролът върху стоката се прехвърля към клиента в точно определен *времеви момент*, което обичайно е при предаването на стоката в обект на клиента.

Приходи от продажби на услуги

Предоставяните от дружеството услуги включват транспортни услуги и наем. Контролът върху услугите се прехвърля в периода от времето при тяхното предоставяне. Приходите от продажби се признават в течение на времето чрез измерване на степента на изпълнение на задълженията на дружеството (етап на завършеност). За измерването етапа на завършеност дружеството използва линейния метод. Оценка за приходите, разходите и етапа на завършеност се преразглеждат, ако обстоятелствата се променят.

Всяко последващо увеличение или намаление на очакваните приходи и разходи се отразява в печалбата или загубата в периода, в който обстоятелствата, довели до преразглеждането, станат известни на ръководството.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)

(о) Приходи (Продължение)

Цена на сделката и условия за плащане

Цената на сделката обичайно включва фиксирана продажна цена, съгласно обща или клиентска ценова листа и различни форми на променливо възнаграждение. При определяне на цената на сделката се вземат предвид и суми, дължими на клиента, непарични възнаграждения и наличието на съществен финансов компонент.

Променливо възнаграждение

Променливото възнаграждение се включва в цената на сделката само доколкото е много вероятно, че няма да настъпи съществена корекция в размера на признатите кумулативно приходи. Формите на променливо възнаграждение включват: ценови отстъпки, работи, бонус оборот, логистичен бонус, маркетинг бонус. Предоставените отстъпки, работи и бонуси се компенсират срещу дължимите от клиента суми.

Съществен финансов компонент

Групата е направила анализ и е определила, че продължителността на срока между момента, в който клиентът плаща за обещаните стоки и услуги, и момента на прехвърляне на контрола върху тези стоки и услуги е в рамките на дванадесет месеца и договореното възнаграждение няма съществен компонент на финансиране. Събраните авансово плащания от клиента се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти.

(п) Плащания по лизингови договори

Плащанията по оперативен лизинг се признават в печалби и загуби на база линейния метод за периода на лизинговия договор. Получени допълнителни плащания се признават като неразделна част от общите лизингови разходи през периода на договора.

Минималните лизингови вноски по финансов лизинг се разпределят между финансови разходи и намаляване на неуредените задължения. Финансовите разходи се разпределят към всеки период за времето на лизинговия срок така, че да се постигне постоянен периодичен лихвен процент на остатъка от задължението.

Определяне дали дадено споразумение съдържа лизинг

При възникване на споразумението, Групата определя дали то е, или съдържа лизинг. Конкретен актив е предмет на лизинг, ако изпълнението на споразумението зависи от използването на този определен актив.

Споразумение представлява предаване на правото на ползване на актива, ако споразумението предоставя на Групата правото да упражнява контрол върху употребата на базовия актив.

При възникване или след повторна оценка на споразумението, Групата разделя плащания и други изисквани възнаграждения по това споразумение, на такива за лизинг, и такива за други елементи, въз основа на относителните им справедливи стойности. Ако Групата заключи, че за даден финансов лизинг е невъзможно да се разделят плащанията надеждно, актив и пасив се признават в размер, равен на справедливата стойност на базовия актив. След това пасивът се намалява, когато се извършват плащанията, и се признава вменен финансов разход върху пасива като се използва диференциалния лихвен процент на Групата.

(р) Финансови приходи и разходи

Финансовите приходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, и се състоят от: приходи от лихви по предоставени заеми и срочни депозити, приходи от лихви по вземания и нетна печалба от курсови разлики.

Финансовите приходи се представят отделно от финансовите разходи на лицевата страна на отчет за всеобхватния доход.

Приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху брутната балансова стойност на финансовите активи във фаза 1 и 2. За финансови активи във фаза 3 приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху тяхната амортизирана стойност (т.е. брутната балансова стойност, коригирана с очаквани кредитни загуби).

Печалби и загуби от валутни курсови разлики се отчитат на нетна база или като финансови приходи, или като финансови разходи, в зависимост дали валутните курсови разлики представляват нетна печалба или нетна загуба.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)

(р) Финансови приходи и разходи (Продължение)

Финансовите разходи включват разходи за лихви по заеми и разходи в резултат на увеличение на задължението, следствие на приближаване с един период на датата, определена за реализиране за провизии. Разходи по заеми, които не могат да се отнесат пряко към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията актив, се признават в печалби и загуби като се използва методът на ефективния лихвен процент.

(с) Данък върху печалбата

Данъкът върху печалбата за отчетния период представлява текущи и отсрочени данъци. Данъкът върху печалбата се признава в печалби и загуби, с изключение на този, отнасящ се за статии, които са признати директно в собствения капитал, или в друг всеобхватен доход.

Текущият данък е очакваното данъчно задължение или вземане върху облагаемата печалба или загуба за отчетния период, прилагайки данъчните ставки влезли в сила или по същество въведени към отчетната дата и всички корекции за дължими данъци за предходни години. Текущите данъчни задължения включват също всяко данъчно задължение възникващо от декларирането на дивиденди.

Отсрочените данъци се изчисляват върху временните разлики между сумите на активите и пасивите, използвани за целите на изготвянето на финансовия отчет, и сумите използвани за данъчни цели. Отсрочен данък не се признава за временни разлики от първоначално признаване на активи и пасиви при сделка, която не е бизнес комбинация и която не засяга печалби и загуби, нито за счетоводни, нито за данъчни цели.

Отсрочен данък се оценява по данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за временните разлики, когато те се проявяват обратно, на базата на закони, които са в сила или са въведени по същество към отчетната дата.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се компенсират само ако има правно основание за приспадане на текущи данъчни активи и пасиви, и те се отнасят до данъци върху печалбата наложени от едни и същи данъчни власти.

Актив по отсрочени данъци се начислява за неизползваните данъчни загуби, кредити и намаляеми временни разлики, доколкото е вероятно бъдеща облагаема печалба да бъде налична, срещу която те да могат да бъдат използвани. Отсрочените данъчни активи се преглеждат към всяка отчетна дата и се намаляват доколкото не е вероятно повече бъдеща изгода да бъде реализирана.

При определянето на текущия и отсрочения данък Групата взема предвид ефекта от несигурни данъчни позиции и дали допълнителни данъци или лихви може да са дължими. Групата смята, че начисленията за данъчни задължения са адекватни за всички отворени данъчни години на базата на оценката на много фактори, включително интерпретиране на данъчни закони и предишен опит. Тази оценка се основава на приблизителни оценки и допускания и може да включва преценки за бъдещи събития. Може да се появи нова информация, според която Групата да промени своите преценки за адекватността на съществуващите данъчни

задължения; такива промени в данъчните задължения биха засегнали разхода за данъци в периода когато такова определяне бъде направено.

(т) Ключови приблизителни оценки и предположения

Изчисление на очаквани кредитни загуби за предоставени заеми, търговски вземания и активи по договори с клиенти

Имерването на очакваната кредитна загуба за финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (предоставени заеми, вземания и активи по договори с клиенти), е област, която изисква използването на съществени предположения за бъдещи икономически условия и кредитно поведение на клиенти и длъжници (например, вероятността контрагентите да не изпълнят задълженията си и произтичащите от тях загуби).

За прилагането на тези изисквания ръководството на Групата прави редица важни преценки, като:

а) определяне на критерии за идентифициране и оценка на значително увеличение на кредитния риск;

3. Значими счетоводни политики (Продължение)

(т) Ключови приблизителни оценки и предположения (Продължение)

- б) избор на подходящи модели и предположения за измерване на очакваните кредитни загуби;
- в) формиране на групи от сходни финансови активи (портфейли) за целите на измерването на очакваните кредитни загуби,
- г) установяване и оценка за корелацията между историческите проценти на просрочие и поведението на определени макропоказатели, за да се отразят ефектите от прогнозите за тях в бъдеще при изчисленията на очакваните кредитни загуби.

Приблизителни оценки при признаване на приходи от договори с клиенти

При признаване на приходите и изготвяне на годишния финансов отчет ръководството прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху отчетените приходи, разходи, активи и пасиви по договори и съответстващите им оповестявания. Въпреки несигурността по отношение на тези предположения и приблизителни оценки, групата не очаква да възникнат съществени корекции в балансовата стойност на засегнатите активи и пасиви в бъдеще, и респективно отчетените разходи и приходи.

Обезценка на материални запаси - В края на всяка финансова година Групата извършва преглед на състоянието и използваемостта на наличните материални запаси. При установяване на запаси, които съдържат потенциална вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, групата обезценява материалните запаси до нетна реализируема стойност. Материалните запаси, налични в склад, но с изтекъл срок на годност се обезценяват 100%.

Полезен живот на дълготрайни активи - Групата преглежда определения полезен живот на Имоти, машини и съоразения към края на всеки отчетен период.

Репутация – Тества се за обезценка ежегодно и когато обстоятелствата показват, че нейната стойност може да бъде надценена. Обезценката на репутацията се определя, като се оценява възстановимата стойност на всяка единица генерираща парични потоци (или група единици генериращи парични потоци), за които се отнася репутацията. Когато възстановимата стойност на единицата генерираща парични потоци е по-малка от нейната балансова стойност, се признава загуба от обезценка. Загубите от обезценка, свързани с репутация, не могат да бъдат възстановени в бъдещи периоди.

Търговски марки – В края на всяка година Групата извършва преглед за обезценка на търговските марки. Когато възстановимата стойност на търговската марка е по-малка от нейната балансова стойност, се признава загуба от обезценка. Загубите от обезценка, свързани с търговски марки, не могат да бъдат възстановени в бъдещи периоди.

Признаване на данъчни активи – При признаването отсрочените данъчни активи се оценява вероятността отделните намаляеми временни разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на всяко от дружествата от Групата да генерира в перспектива достатъчно данъчни печалби за тяхното компенсиране срещу тези печалби.

(у) Дъщерни дружества

Това са дружества, включително предприятия, неюридически лица, в които дружеството-майка, пряко или косвено, притежава повече от 50 % от правата на глас в Общото събрание (в акционерния капитал) и/или има правото да назначи повече от 50 % от Съвета на директорите на съответното дружество или по силата на сключено писмено споразумение за контрол между акционерите и може да упражнява контрол върху тяхната финансова и оперативна политика (включително по силата на сключено споразумение за контрол между акционери).

Дъщерните дружества се консолидират от датата, на която ефективният контрол е придобит от Групата и спират да се консолидират от датата, на която се приема, че контролът е прекратен и е прехвърлен извън Групата. За тяхната консолидация се прилага методът на пълната консолидация.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)

(ф) Принципи на консолидацията

Консолидация на дъщерни дружества

В консолидирания финансов отчет, отчетите на включените дъщерни дружества са консолидирани на база на метода “пълна консолидация”, ред по ред, като е прилагана унифицирана за съществените обекти счетоводна политика. Инвестициите на дружеството-майка са елиминирани срещу дела в собствения капитал на дъщерните дружества към датата на придобиване. Вътрешно - груповите операции и разчети са напълно елиминирани, включително нереализираната вътрешногрупова печалба или загуба. Отчетен е и ефектът на отсрочените данъци при тези елиминиращи консолидационни записвания.

Бизнес комбинации

Групата отчита бизнес комбинациите, използвайки метода на придобиването към датата, на която Групата придобива контрол. Прехвърленото възнаграждение за придобиването се измерва чрез справедливата стойност на предоставените активи, поетите задължения към предишни собственици и предоставените от Групата участия в капитала ѝ. Прехвърленото възнаграждение включва справедливата стойност на всички активи или пасиви, възникващи на база споразумения за прехвърляне на възнаграждения под условие. Придобитите разграничими активи и поети задължения за условни възнаграждения се измерват по справедлива стойност към датата на придобиване. Разходи по сделката се отчитат като разходи при възникване.

Неконтролиращо участие

За всяка бизнес комбинация Групата избира да оценява неконтролиращото участие в придобитото предприятие на база:

- справедлива стойност; или
- пропорционалния дял от разграничимите нетни активи към датата на придобиване, който в общия случай се измерва по справедлива стойност.

Промени в дела на Групата в дъщерно предприятие, които не водят до загуба на контрол, се отчитат в собствения капитал. Промените в неконтролиращото участие се определят на база пропорционалния дял от нетния актив на дъщерното дружество. Промени в репутацията или в отчетените печалби или приходи при придобиването не се правят.

Придобивания на дружества под общ контрол

Придобиване под общ контрол е транзакция, при която дружествата или бизнесите, които участват са контролирани от едно и също лице или лица, както преди, така и след сделката. Тези транзакции възникват, когато има смяна на директния собственик на дъщерните дружества, но крайното контролиращо лице остава непроменено.

Когато прехвърленото възнаграждение е по-малко от справедливата стойност на придобитите разграничими нетни активи, разликата се признава в собствен капитал като вноски от акционерите на придобиващия. Когато прехвърленото възнаграждение надвишава справедливата стойност на придобитите разграничими нетни активи, разликата се признава като репутация в консолидирания отчет за финансово състояние.

Провизорно отчитане на придобиването

Групата прилага провизорно отчитане на придобиването с презумпцията, че отчитането на придобиването за някои суми би могло да е непълно. Корекциите, направени по отчитането на придобиването по време на периода на оценяване, могат да повлияят върху признаването и оценката на придобитите активи и поетите задължения, неконтролиращите участия, прехвърлените възнаграждения, всички съществували участия в придобитото дружество преди придобиването, и признатата репутация или печалба от изгодни покупки. През периода на оценката придобиващият следва ретроспективно да коригира признатите към датата на придобиване суми на провизорна база, така че да отразяват получената нова информация относно фактите и обстоятелствата, съществували на датата на придобиване и, ако са известни - такива, повлияли сумите от

3. Значими счетоводни политики (Продължение)

(ф) Принципи на консолидацията (Продължение)

оценката, признати към тази дата. Периодът на оценка приключва, когато придобиващият получи цялата информация, необходима за пълното отчитане на придобиването, или установи, че допълнителна информация не е налична, и не може да превишава една година от датата на придобиване. Корекции, направени през периода на оценка, се признават ретроспективно, а сравнителната информация се коригира - т.е. сякаш отчитането на бизнес комбинацията е било изцяло извършено към датата на придобиване.

(х) Нови стандарти и разяснения

През текущата година Групата е възприела всички нови и променени МСФО, които са свързани с дейността и са в сила за отчетния период, започващ на 1 януари 2019г. Ефектите от прилагането на тези нови стандарти са както следва:

Стандарти, издадени от СМСС/ КРМСФО и одобрени от ЕС, които все още не са влезли в сила и не са приложени по-рано:

Стандартите, издадени от СМС/КРМСФО, които все още не влезли в сила към датата на издаване на финансовите отчети и не са приложени по-рано, са изброени по-долу. Групата възнамерява да приеме тези стандарти, когато те влязат в сила.

КРМСФО 23 „Несигурност при третирането на данъка върху доходите“ (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019) - Ръководството не очаква прилагането на това разяснение да има съществен ефект върху финансовите отчети на Групата.

Изменение на МСФО 9 “Финансови инструменти” – Характеристики за предплащане с отрицателно обезщетение (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019) - Ръководството не очаква прилагането на това изменение да има съществен ефект върху финансовите отчети на Групата.

Изменения на МСС 28 “Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия” - Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019) - Ръководството не очаква прилагането на това изменение да има съществен ефект върху финансовите отчети на Групата.

МСФО 16 Лизинг – (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019). Групата ще приеме МСФО 16 от 1.1.2019г. и е избрало да приложи модифицирания метод за прилагане. МСФО 16 установява лизингополучателите да отчитат всички лизинги по единен модел, който налага балансовото им признаване, по подобие на отчитането на финансовия лизинг по МСС 17. Групата е прегледала и анализирала всички лизингови споразумения, в светлината на изискванията на новия МСФО 16. Стандартът ще засегне основно оперативните лизинги на групата в качеството на лизингополучател.

Изменения на МСС 19 „Доходи на наети лица“ - Изменение, съкращаване или уреждане на плана (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019) - Ръководството не очаква прилагането на това изменение да има съществен ефект върху финансовите отчети на Групата.

Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2015-2017)”, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 3, МСФО 11, МСС 12 и МСС 23) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019) - Ръководството не очаква прилагането на тези изменения да има съществен ефект върху финансовите отчети на Групата.

Стандарти и разяснения, издадени от СМСС, които още не са приети от ЕС:

Понастоящем, МСФО, приети от ЕС не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия финансов отчет (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за пълните МСФО):

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 30 Септември 2019 година

МСФО 17 “Застрахователни договори” (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021) – Ръководството не очаква прилагането на този стандарт да има съществен ефект върху финансовите отчети на Групата.

Промени в Концептуалната рамка за финансово отчитане (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2020 г.) - Ръководството не очаква прилагането на тези промени да има съществен ефект върху финансовите отчети на Групата.

Изменения на МСФО 3 “Бизнес комбинации” (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2020 г.) - Ръководството не очаква прилагането на тези изменения да има съществен ефект върху финансовите отчети на Групата.

Изменения на МСС 1 „Представяне на финансови отчети“ и МСС 8 „Счетоводна политика, промени в приблизителните оценки и грешки“ (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2020 г.) - Ръководството не очаква прилагането на тези изменения да има съществен ефект върху финансовите отчети на Групата.

Групата очаква приемането на тези стандарти, изменения и разяснения да не окажат съществен ефект върху финансовия отчет на Групата в периода на първоначалното му прилагане.

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 30 Септември 2019 година

4. Дълготрайни материални активи

<i>В хиляди лева</i>	Земи	Сгради	Машини и оборудване	Съоръжения	Транспортни средства	Стопански инвентар и други дълготрайни активи	В процес на придобиване и изграждане	Общо
Отчетна стойност								
Салдо на 1.1.2019	16 956	91 140	41 065	25 385	14 252	3 805	5 212	197 815
Активи „Право на ползване“ на 1.1.2019г.	-	230	-	-	101	-	-	331
Салдо на 1.1.2019г. /преизчислено/	16 956	91 370	41 065	25 385	14 353	3 805	5 212	198 146
Придобити активи	-	2 716	2 824	1 121	798	59	8 197	15 715
Трансфер	-	-	-	-	-	-	(6 690)	(6 690)
Отписани активи	-	-	(345)	-	(54)	(383)	-	(782)
Салдо на 30.09.2019	16 956	94 086	43 544	26 506	15 097	3 481	6 719	206 389
Амортизация								
Салдо на 1.1.2019	-	(2 217)	(6 170)	(609)	(9 008)	(2 403)	-	(20 407)
Амортизация за периода	-	(754)	(2 527)	(296)	(784)	(220)	-	(4 581)
Отписана амортизация за периода	-	-	64	-	23	187	-	274
Салдо на 30.09.2019	-	(2 971)	(8 633)	(905)	(9 765)	(2 436)	-	(24 714)
Балансова стойност								
Към 1 януари 2019	16 956	88 923	34 895	22 776	5 244	1 402	5 212	177 408
Към 30 септември 2019	16 956	91 115	34 911	25 601	5 328	1 045	6 719	181 675

Групата е учредила особен залог на сгради, машини и оборудване по договори за кредит (виж бележка 18).

5. Нематериални активи

Нематериалните активи представляват търговски марки, програмни продукти, сертификати по ISO, комплексни разрешителни и други.

<i>В хиляди лева</i>	Търговски марки	Софтуер	Подобрения на наети активи	Лицензи и други	Общо
Отчетна стойност					
Салдо на 1.1.2019	53 273	51	758	327	54 409
Придобити	-	6	-	219	225
Салдо на 30.09.2019	53 273	57	758	546	54 634
Амортизация					
Салдо на 1.1.2019	-	(41)	(206)	(225)	(472)
Амортизация за периода	-	-	-	(116)	(116)
Салдо на 30.09.2019	-	(41)	(206)	(341)	(588)
Балансова стойност					
Към 1 януари 2019	53 273	10	552	102	53 937
Към 30 септември 2019	53 273	16	552	205	54 046

При учредяването на „Градус“ АД и апортирането на дялове от „Градус-1“ ЕООД се признават разграничени нематериални активи „Търговски марки“ с неограничен полезен живот. Първоначално са признати по справедлива стойност, определена от доклад на независим лицензиран оценител. Справедливата стойност на търговските марки не се различава от балансовата стойност. Капитализирани в резултат на осъществените бизнес-комбинации търговски марки са: „ГРАДУС“ и „АЗ ЯМ“.

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 30 Септември 2019 година

6. Репутация

Придобиването на Градус-1 ЕООД, Жюлив ЕООД, Лора-2004 ЕООД, Милениум 2000 ЕООД и Градус-98 АД е направено при учредяването на капитала на Градус АД чрез апортни вноски, представляващи 100% от дяловия капитал на Градус-1 ЕООД, Лора-2004 ЕООД и Милениум 2000 ЕООД и 99,94% от капитала на Градус-98 АД, които са оценени от лицензиран оценител към датата на транзакцията. Използваният метод за оценка е чиста стойност на активите. Градус АД е регистрирано в търговски регистър на дата 28.11.2017г.

Репутация възниква, когато Дружеството-майка придобие контрол и се определя като превишението на прехвърленото възнаграждение по справедлива стойност и не-контролиращото участие в придобиваното дружество над справедливата стойност на разграничимите нетни активи в него към датата на придобиване. Към 30.09.2019г. Репутацията е в размер на 20 656 хил.лв. (2018г.: 20 656 хил.лв.)

Репутацията се тества за обезценка ежегодно и когато обстоятелствата показват, че нейната стойност може да бъде надценена. Обезценката на репутацията се определя, като се оценява възстановимата стойност на всяка единица генерираща парични потоци (или група единици генериращи парични потоци), за които се отнася репутацията. Когато възстановимата стойност на единицата генерираща парични потоци е по-малка от нейната балансова стойност, се признава загуба от обезценка. Загубите от обезценка, свързани с репутация, не могат да бъдат възстановени в бъдещи периоди.

Групова структура

	Компания майка	Ефективно участие на компанията майка
Градус АД		-
Градус-1 ЕООД	Дъщерно предприятие на Градус АД	100%
Жюлив ЕООД	Дъщерно предприятие на Градус АД	100%
Лора-2004 ЕООД	Дъщерно предприятие на Градус АД	100%
Милениум 2000 ЕООД	Дъщерно предприятие на Градус АД	100%
Градус-98 АД	Дъщерно предприятие на Градус АД	99,94%
Градус-3 АД	Дъщерно предприятие на Градус-1 ЕООД	96%

Група „Градус АД“	Градус-1	Жюлив	Лора-2004	Милениум 2000	Градус-98	Общо
Прехвърлени възнаграждения	149 760	16 200	11 100	35 700	52 200	264 960
Неконтролиращо участие	1 514	-	-	-	31	1 545
Справедлива стойност на нетни активи	(140 739)	(16 103)	(10 143)	(31 630)	(47 234)	(245 849)
Репутация	10 535	97	957	4 070	4 997	20 656

Подгрупа „Градус-1 ЕООД“	Градус-1	Градус-3	Общо
Прехвърлени възнаграждения	113 836	35 924	149 760
Неконтролиращо участие	-	1 514	1 514
Справедлива стойност на нетни активи	(102 901)	(37 838)	(140 739)
Репутация	10 935	(400)	10 535

Градус-1 ЕООД притежава 96% от капитала на „Градус-3 АД“, колкото е и ефективното участие на „Градус АД“.

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 30 Септември 2019 година

7. Неконтролиращо участие

	Процент неконтролиращо участие	Баланс към 31.12.2018г.	Резултат за периода	Баланс към 30.09.2019г.
Градус-3 АД	4%	1 636	114	1 750
Градус-98 АД	0,066%	34	4	38
		1 670	118	1 788

8. Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти представляват земи и сгради, отдадени под наем. Първоначално се оценяват по цена на придобиване и при последваща оценка по справедлива стойност, определена от независим лицензиран оценител, като промените се признават в печалбата или загубата. Справедливата стойност отразява действителното състояние на инвестиционния имот в условията на конкурентен пазар в същото населено място и състояние на имота. Към 30.06.2019 г. балансовата стойност на инвестиционните имоти е в размер на 7 122 хил. лева (2018: 7 138 хил. лева).

9. Материални запаси

<i>В хиляди лева</i>	30.09.2019	31.12.2018
Суровини и материали	22 660	23 899
Продукция	7 084	7 228
Стоки	14 513	12 727
Животни за угояване	8 297	5 583
Незавършено производство	4 773	4 170
Общо материални запаси	57 327	53 607

Групата е учредила особен залог на материални запаси по договори за кредит (Виж бележка 18).

10. Търговски вземания

<i>В хиляди лева</i>	30.09.2019	31.12.2018
Вземания от контрагенти	14 123	20 549
Обезценка на вземанията	(512)	(512)
Вземания от доставчици по аванси	8 654	8 164
Общо вземания	22 265	28 201

Търговските вземания са текущи, безлихвени, деноминирани в лева и са възникнали по повод продажби на стоки, продукция и услуги.

От 1.1.2018 г. групата прилага опростения подход на МСФО 9 за измерване на очаквани кредитни загуби по търговските вземания, като признава очаквани загуби за целия срок на инструмента за всички търговски вземания.

Групата е учредила особен залог на вземания във връзка с договори за кредит (Виж бележка 18).

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 30 Септември 2019 година

11. Предоставени заеми

<i>хиляди лева</i>	Падеж	Обезпечение	Лихвен процент	30 септ. 2019г.	31 дек. 2018г.
Дружество 1	2019	Не	2.5%	4 729	4 944
Дружество 2	2019	Не	2.5%	932	966
Дружество 3	2019	Не	4%	657	763
Дружество 4	2019	Не	2%	46	50
Дружество 5	2019	Не	2.5%	-	41
Дружество 6	2019	Не	7%	12	13
Общо				6 376	6 777

12. Други текущи вземания и предплатени разходи

<i>В хиляди лева</i>	30 септ. 2019г.	31 дек. 2018г.
Финансиране за текуща дейност	34	-
Данъци за възстановяване	1 607	1 803
Съдебни и присъдени вземания	71	71
Разходи за бъдещи периоди	257	284
Други вземания	248	275
Общо	2 217	2 433

13. Пари и парични еквиваленти

<i>В хиляди лева</i>	30 септ. 2019г.	31 дек. 2018г.
Парични средства в брой	453	350
Парични средства по разплащателни сметки	7 032	6 910
Парични еквиваленти	102	-
Общо парични средства и парични еквиваленти	7 587	7 260

14. Собствен капитал

Основен капитал

	Брой акции с право на глас	Стойност в хил. лева
Към 30 септември 2019г.	243 608 710	243 609

Собствен капитал

<i>В хиляди лева</i>	30 септ. 2019г.	31 дек. 2018г.
Основен капитал	243 609	243 609
Премиен резерв	36 515	44 200
Премиен резерв от емитиране на ценни книжа	18 087	18 087
Преоценъчен резерв	394	404
		22

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 30 Септември 2019 година

Резерв от актюерски преоценки	(73)	(73)
Натрупана печалба/загуба	20 501	16 666
Неконтролиращо участие	1 788	1 670
Общо собствен капитал	320 821	324 563

Премийният резерв (Законов резерв) в размер на 36 515 хил.лв. представлява:

- а) фонд „Резервен“ по изискване на Търговския закон в размер на 22 100 хил.лв.;
- б) друг резерв в размер на 14 415 хил.лв. – натрупани печалби от минали години на дружества от групата.

15. Отсрочени данъчни активи и пасиви

Признати отсрочени данъчни активи и пасиви

Признатите отсрочени данъчни активи и пасиви се дължат на следните позиции:

<i>В хиляди лева</i>	Активи		Пасиви		Нетно	
	30.09.2019	31.12.2018	30.09.2019	31.12.2018	30.09.2019	31.12.2018
Имоти, машини и оборудване	-	-	(10 230)	(10 145)	(10 230)	(10 145)
Нематериални активи	-	-	(5 327)	(5 327)	(5 327)	(5 327)
Последващи оценки на инвестиционни имоти	50	50	(453)	(453)	(403)	(403)
Данъчна загуба	67	128	-	-	67	128
Обезценка на вземания	139	139	-	-	139	139
Провизия за очаквани кредитни загуби	93	93	-	-	93	93
Доходи на персонала	9	13	-	-	9	13
Дългосрочни доходи при пенсиониране	25	25	-	-	25	25
Обезценка на материални запаси	772	708	-	-	772	708
Компенсиреми отпуски	28	33	-	-	28	33
	1 183	1 189	(15 926)	(15 925)	(14 827)	(14 736)

Движение във временните разлики през периода 01.01.2019 – 30.09.2019

<i>В хиляди лева</i>	Баланс 31.12.2018	Печалби и загуби	Друг всеобхватен доход	Баланс 30.09.2019
Имоти, машини и оборудване	(10 145)	(85)	-	(10 230)
Нематериални активи	(5 327)	-	-	(5 327)
Последващи оценки на инвестиционни имоти	(403)	-	-	(403)
Данъчна загуба	128	(61)	-	67
Обезценка на вземания	139	-	-	139
Доходи на персонала	13	(4)	-	9
Дългосрочни доходи при пенсиониране	25	-	-	25
Обезценка на материални запаси	708	64	-	772
Компенсиреми отпуски	33	(5)	-	28
Провизия за очаквани кредитни загуби	93	-	-	93
Общо:	(14 736)	(91)	-	(14 827)

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 30 Септември 2019 година

Движение във временните разлики през периода 01.01.2018 – 31.12.2018

В хиляди лева

	Баланс 31.12.2017	Печалби и загуби	Ефект от първоначално прилагане на МСФО 9	Друг всеобхватен доход	Баланс 31.12.2018
Имоти, машини и оборудване	(9 697)	(405)	-	(43)	(10 145)
Нематериални активи	(5 327)	-	-	-	(5 327)
Последващи оценки на инвестиционни имоти	(453)	50	-	-	(403)
Данъчна загуба	21	107	-	-	128
Обезценка на вземания	124	15	-	-	139
Доходи на персонала	3	10	-	-	13
Дългосрочни доходи при пенсиониране	20	1	-	4	25
Обезценка на материални запаси	354	354	-	-	708
Компенсиреми отпуски	18	15	-	-	33
Провизия за очаквани кредитни загуби	-	(37)	130	-	93
Общо:	(14 937)	110	130	(39)	(14 736)

16. Дългосрочни задължения към персонала

Дългосрочните задължения към персонала включват сегашната стойност на задължението на Групата за изплащане на обезщетения на наетия персонал към 30.06.2019 година при настъпване на пенсионна възраст. Съгласно Кодекса на труда всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на 6 брутни заплати към момента на пенсиониране.

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

<i>В хиляди лева</i>	2019г.	2018г.
Сегашна стойност на задълженията на 30 септември / 01 януари	272	211
Разход за текущ стаж	-	44
Разход за лихви	-	1
Плащания през периода	-	(28)
Ефекти от последващи оценки за периода	-	44
Сегашна стойност на задължението на 30 септ.	272	272

17. Други нетекущи задължения

<i>В хиляди лева</i>	30 септ. 2019г.	31 дек. 2018г.
Дългосрочна част на финансиране за ДМА	2 605	1 593
Краткосрочна част на финансиране за ДМА (Бележка 22)	307	248
Общо	2 912	1 841

Към 30.09.2019г.:

- Финансиране по договор от 2018г. между „Градус-1“ ЕООД и Държавен фонд „Земеделие“ за придобиване на дълготрайни материални активи. Стойността на одобреното финансиране по този договор е в размер на 1 565 хил.лв.

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 30 Септември 2019 година

- Получено е финансиране по договор от 2017г. между „Лора – 2004“ ЕООД и Държавен фонд „Земеделие“ за придобиване на дълготрайни материални активи. Стойността на одобреното финансиране по този договор е в размер на 1 259 хил.лв.
- Финансиране по договор от 2015г. между „Градус–98“ АД и Държавен фонд „Земеделие“ за придобиване на дълготрайни материални активи. Стойността на одобреното финансиране по този договор е в размер на 200 хил.лв.
- Финансиране по договор от 2014г. между „Милениум 2000“ ЕООД и Държавен фонд „Земеделие“ за придобиване на дълготрайни материални активи. Стойността на одобреното финансиране по този договор е в размер на 924 хил.лв.

18. Банкови заеми

Банка	Валута	Лихвен процент %	Падеж	2019		2018	
				Задължение хил.лв.	Разрешен лимит хил.лв.	Задължение хил.лв.	Разрешен лимит хил.лв.
"Банка 1" - кредитополучател Градус-1 ЕООД							
Заем 1	Лева	СДИ+1.05%	30.09.2019	10 765	12 000	11 569	12 000
Заем 2	Лева	СДИ+1.05%	30.09.2019	-	2 800	400	2 800
Заем 3	Лева	СДИ+1.05%	30.09.2019	3 736	15 000		15 000
"Банка 1" - кредитополучател Градус-3 АД							
Заем 1	Лева	СДИ+1.05%	30.09.2019	-	12 000	-	12 000
Заем 2	Лева	СДИ+1.05%	30.09.2019	-	2 800	-	2 800
Заем 3	Лева	СДИ+1.05%	30.09.2019	-	8 000	-	8 000
"Банка 2" - кредитополучател Градус-3 АД							
Заем 1	Лева	ПЛИ+1.37%	30.08.2020	1 080	10 000	-	10 000
"Банка 3" - кредитополучател Градус-3 АД							
Заем 1	Евро	1m euribor+1.15%	31.01.2020	-	16 625	-	16 625
Заем 2	Евро	1m euribor+1.15%	31.01.2020	-	12 713	-	12 713
Заем 3	Евро	1m euribor+1.15%	31.01.2020	-	9 779	-	9 779
Общо:				15 581		11 969	

Банковите заеми са обезпечени с активи на Групата, както следва:

	ДМА хил. лв.	Вземания хил.лв.	Материални запаси хил. лв.
„Банка 1“			
Заем 1	9 923	-	3 500
Заем 2	-	1 779	-
Заем 3	21 740	-	-
„Банка 2“			
Заем 1	14 036	-	-
„Банка 3“			
Заем 1	3 957	-	-
Заем 2	1 169	-	13 651
Заем 3	-	-	9 231
Общо:	50 825	1 779	26 382

19. Търговски задължения

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 30 Септември 2019 година

<i>В хиляди лева</i>	30 септ. 2019г.	31 дек. 2018г.
Задължения към доставчици	6 160	5 745
Задължения по получени аванси	42	33
Общо	6 202	5 778
20. Задължения за данъци		
<i>В хиляди лева</i>	30 септ. 2019г.	31 дек. 2018г.
ДДС за внасяне	837	1 053
Корпоративен данък	439	27
Данък върху дохода на физически лица	164	149
Други	-	9
Общо	1 440	1 238
21. Задължения към персонала и социалното осигуряване		
<i>В хиляди лева</i>	30 септ. 2019г.	31 дек. 2018г.
Задължения към персонала	1 509	1 526
Задължения по социално осигуряване	559	550
Задължения по неизползвани отпуски	5	61
Общо	2 073	2 137
22. Други текущи задължения		
<i>В хиляди лева</i>	30 септ. 2019г.	31 дек. 2018г.
Задължение за дивиденди	8	10
Задължение по договор за доставка на ДМА	383	394
Краткосрочна част на финансиране за ДМА	307	248
Задължение по оперативен лизинг	78	-
Задължения за застраховки	26	39
Запор	11	14
Други	221	93
Общо	1 034	798
23. Приходи от договори с клиенти		
<i>В хиляди лева</i>	1-9/2019г.	1-9/2018г.
Продажба на готова продукция	95 216	82 240
Продажба на стоки	25 451	15 281
Продажба на услуги	592	578
Общо	121 259	98 099
24. Други приходи от дейността		
<i>В хиляди лева</i>	1-9/2019г.	1-9/2018г.
Приходи от финансиране	10 216	11 014
Приходи от наеми	646	506
Обезщетение за птици	570	-
Приходи от продажба на материали и ДМА нето	551	337
Неустойка за птици	462	-
		26

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 30 Септември 2019 година

Приходи от преценка на биологични активи	448	190
Приходи от преценка на селскостопанска продукция	241	-
Приходи от излишъци	152	-
Приходи от компенсиреми отпуски	66	50
Други	89	144
Общо	13 441	12 241

25. Разходи за материали

<i>В хиляди лева</i>	1-9/2019г.	1-9/2018г.
Суровини и материали	50 699	44 460
Електричество	3 098	2 557
Медикаменти и дезинфектанти	3 278	3 157
Гориво и смазочни материали	1 685	1 665
Отоплителни материали	835	985
Природен газ	928	629
Разходи за ремонт и резервни части	1 060	960
Вода и водна пара	260	310
Други	329	1 667
Общо	62 172	56 390

26. Разходи за външни услуги

<i>В хиляди лева</i>	1-9/2019г.	1-9/2018г.
Маркетинг и реклама	1 074	1 531
Спедиторски услуги и комисионни	857	492
Транспортни услуги	742	334
Данъци и такси	464	467
Разходи за ремонт и поддръжка на ДА	469	471
Консултантски услуги	504	801
Такси, сертификати, разрешителни	330	124
Застраховки	293	276
Охрана	258	191
Ветеринарни услуги и изследвания	263	357
Разходи за одит	111	102
Разходи за наеми	149	98
Абонаментни такси	30	4
Преводачески услуги	6	17
Правни услуги	5	-
Комисионни за инв. дейност	-	60
Други	1 162	617
Общо	6 717	5 942

27. Разходи за персонала

<i>В хиляди лева</i>	1-9/2019г.	1-9/2018г.
Разходи за заплати	15 822	14 495
Разходи за осигуровки	2 753	2 491
Общо	18 575	16 986

28. Други разходи

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 30 Септември 2019 година

<i>В хиляди лева</i>	1-9/2019г.	1-9/2018г.
Обезценка на материални запаси	6 188	4 368
Брак на материални запаси	1 805	1 626
Представителни	162	148
Командировки	31	42
Липси на активи	16	10
Фири	13	6
Дарения	16	21
Отписани вземания	-	154
Други	551	966
Общо	8 782	7 341

29. Финансови приходи и разходи

<i>В хиляди лева</i>	1-9/2019г.	1-9/2018г.
Приходи от лихви	195	81
Приходи от промяна на валутни курсове	413	372
Други финансови приходи	-	1
Общо финансови приходи	608	454
Разходи за лихви	(99)	(403)
Лихви по лизингови договори	(27)	-
Банкови такси	(212)	(168)
Разходи от промяна на валутни курсове	(179)	(235)
Общо финансови разходи	(517)	(806)
Общо финансови приходи/разходи нето	91	(352)

30. Разходи за данъци

Текущ данък за периода 01 януари – 30 септември	1-9/2019г.	1-9/2018г.
Корпоративен данък за периода	(1 919)	(1 560)
Възникване и обратно проявление на данъчни временни разлики	(95)	(43)
	(2 014)	(1 603)

31. Финансови инструменти

Категории финансови инструменти

Финансови активи по амортизирана стойност	30.09.2019	31.12.2018
<i>В хиляди лева</i>		
Търговски вземания	13 611	20 037
Вземания от свързани лица	6 897	6 245
Предоставени заеми	6 376	6 777
Пари и парични еквиваленти	7 134	6 910
Общо	34 018	39 969

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 30 Септември 2019 година

Финансови пасиви по амортизирана стойност	30.09.2019	31.12.2018
<i>В хиляди лева</i>		
Банкови заеми	15 581	11 969
Задължения към свързани лица	1 117	579
Търговски задължения	6 160	5 745
Общо	22 858	18 293

В хода на обичайната си стопанска дейност групата е изложена на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци.

Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и постигане на минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които могат да се отразят върху финансовите резултати и състояние на Групата.

Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на стоките и услугите на Групата и на привлечения от нея заеман капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на правените от нея инвестиции и формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска в групата се осъществява текущо съгласно политиката, определена от ръководството. Ръководството е разработило основните принципи на общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретните процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден

Кредитен риск

Основните финансови активи на групата са пари в брой и в банкови сметки, търговски вземания и вземания по предоставени заеми.

Кредитен е рискът, при който клиентите и другите контрагенти на дружествата от групата няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските и кредитните вземания.

Валутен риск

Експозиция към валутен риск

В някои случаи дружества в Групата осъществяват сделки, деноминирани в чуждестранна валута. Групата е изложена на валутен риск, свързан с възможни колебания в курса на чуждестранните валути. Към момента този риск се свързва с колебания в курса на щатския долар, който се използва от Групата при търговия със земеделска продукция.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация Групата да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. Тя провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства. Групата не изпитва недостиг на парични средства.

По-долу са договорните падежи на финансови пасиви, включително очаквани плащания на лихви, изключващи ефекта от договорености за нетиране:

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 30 Септември 2019 година

30 септември 2019г.

<i>В хиляди лева</i>	Балансова стойност	Договорни парични потоци	До 6 м.	6-12 м.
Банкови заеми	15 581	15 581	-	15 581
Задължения към свързани лица	1 117	1 117	1 117	-
Търговски задължения	6 160	6 160	6 160	-
Общо:	22 858	22 858	7 277	15 581

31 декември 2018г.

<i>В хиляди лева</i>	Балансова стойност	Договорни парични потоци	До 6 м.	6-12 м.
Банкови заеми	11 969	11 969	-	11 969
Задължения към свързани лица	579	579	579	-
Търговски задължения	5 745	5 745	5 745	-
Общо:	18 293	18 293	6 324	11 969

Лихвен риск

Като цяло Групата няма съществени лихвоносни активи. Поради този факт приходите и оперативните парични потоци са в голяма степен независими от промените в пазарните лихвени равнища. Същевременно Групата е изложена на лихвен риск от своите банкови заеми. Те са обичайно с променлив лихвен процент, който носи лихвен риск за паричните му потоци.

<i>В хиляди лева</i>	Лихвени		Безлихвени	Общо
	Фиксиран лихвен %	Променлив лихвен %		
<i>30 септември 2019г.</i>				
Вземания от свързани лица	2 914	2 247	1 736	6 897
Търговски вземания	-	-	13 611	13 611
Предоставени заеми	6 376	-	-	6 376
Парични средства и еквиваленти	-	7 134	-	7 134
Общо финансови активи	9 290	9 381	15 347	34 018
Банкови заеми	-	15 581	-	15 581
Търговски задължения	-	-	6 160	6 160
Задължения към свързани лица	-	-	1 117	1 117
Общо финансови пасиви	-	15 581	7 277	22 858

<i>В хиляди лева</i>	Лихвени		Безлихвени	Общо
	Фиксиран лихвен %	Променлив лихвен %		
<i>31 декември 2018г.</i>				
Вземания от свързани лица	3 239	2 220	786	6 245
Търговски вземания	-	-	20 037	20 037

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 30 Септември 2019 година

Предоставени заеми	6 777	-	-	6 777
Парични средства и еквиваленти	-	6 910	-	6 910
Общо финансови активи	10 016	9 130	20 823	39 969
Банкови заеми	-	11 969	-	11 969
Търговски задължения	-	-	5 745	5 745
Задължения към свързани лица	-	-	579	579
Общо финансови пасиви	-	11 969	6 324	18 293

Справедливи стойности

Справедливата стойност най-общо представлява сумата, за която един актив може да бъде разменен или едно задължение да бъде изплатено при нормални условия на сделката между независими, желаещи и информирани контрагенти. Политиката на Групата е да оповестява във финансовите си отчети справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, най-вече за които съществуват котировки на пазарни цени. Справедливата стойност на финансовите инструменти, които не се търгуват на активни пазари се определя чрез оценъчни методи, които се базират на различни оценъчни техники и предположения на ръководството, направени на база пазарните условия към датата на баланса.

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба. В повечето случаи, особено по отношение на търговските вземания и задължения, кредитите и депозитите, Групата очаква да реализира тези финансови активи и чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респективно погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност. Притежаваните от Групата финансови активи и пасиви са основно краткосрочни по своята същност (търговски вземания и задължения, краткосрочни заеми), поради което се приема, че балансовата им стойност е приблизително равна на тяхната справедлива стойност. Ръководството на Групата счита, че при съществуващите обстоятелства представените в баланса оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

Справедливата стойност на финансовите инструменти се определя в съответствие с методологията за оценяване, съответстваща на ниво 3 съгласно йерархията на справедливите стойности.

Справедливи стойности сравнени с балансови стойности

Справедливите стойности на финансови активи и пасиви, заедно с балансовите стойности включени в отчета за финансово състояние са както следва:

<i>В хиляди лева</i>	30 септември 2019г.		31 декември 2018г.	
	Балансова стойност	Справедлива стойност	Балансова стойност	Справедлива стойност
Вземания от свързани лица	6 897	6 897	6 245	6 245
Търговски вземания	13 611	13 611	20 037	20 037
Предоставени заеми	6 376	6 376	6 777	6 777
Пари и парични еквиваленти	7 134	7 134	6 910	6 910
Общо активи	34 018	34 018	39 969	39 969
Задължения към свързани лица	1 117	1 117	579	579
Търговски задължения	6 160	6 160	5 745	5 745
Банкови заеми	15 581	15 581	11 969	11 969
Общо задължения	22 858	22 858	18 293	18 293

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 30 Септември 2019 година

32. Сделки със свързани лица

Идентифициране на свързаните лица

За целта на изготвянето на настоящият консолидиран финансов отчет собствениците, дружествата под техен контрол, служителите на ръководни постове (ключов управленски персонал), както и близки членове на техните семейства, включително и дружества, контролирани от тях се третират като свързани лица.

Свързани лица:	Свързаност
Лука Ангелов Ангелов	Собственик на капитала
Иван Ангелов Ангелов	Собственик на капитала
„Градус-1“ ЕООД	Дъщерно дружество
„Градус-3“ АД	Дъщерно дружество
„Милениум 2000“ ЕООД	Дъщерно дружество
„Градус-98“ АД	Дъщерно дружество
„Жюлив“ ЕООД	Дъщерно дружество
„Лора-2004“ ЕООД	Дъщерно дружество
„Енерджи-2“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние
„Агро Инвест-7“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние
„Мирена“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние
„Голд Агро-2005“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние
„Аязмо“ АД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние
„Марията“ ЕООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние
„Търговски дом“ ЕООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние
„Волф“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние
„Бисер Олива“ АД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние
ЕТ „Градус-Иван Ангелов-55“	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние
„Екуити Инвест-1“ АД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние
„Екуити Инвест-2“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние
„М.О. Стара Загора“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние
„Бисер Дистрибушън“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние
„Загора Ойл“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние
„Ел Джи Ауто“ ООД	Свързаност чрез лице, член на СД

Транзакции със свързани лица

В хиляди лева	Вид сделка	Стойност на сделката	Общо вземания	Общо задължения
		1-9/2018	1-9/2018	1-9/2018
Агро Инвест- 7 ООД	Продажби	270	288	-
Агро Инвест- 7 ООД	Предоставен заем	24	1 459	-
Енерджи-2 ООД	Продажби	999	1 245	-
Енерджи-2 ООД	Предоставен заем	24	1 455	-
ЕТ Градус - Иван Ангелов – 55	Продажби	972	70	-
М.О. Стара Загора ООД	Предоставен заем	27	2 247	-
Бисер Олива АД	Продажби	175	48	-
Мирена ООД	Продажби	-	53	-
Екуити Инвест-1 АД	Продажби	1	-	-
Екуити Инвест-2 ООД	Продажби	1	-	-
Иван Ангелов Ангелов	Продажби	114	32	-
Лука Ангелов Ангелов	Продажби	1	-	-
Агро Инвест- 7 ООД	Покупки	842	-	211
Енерджи-2 ООД	Покупки	55	-	3
ЕТ Градус - Иван Ангелов – 55	Покупки	1 940	-	619
Бисер Олива АД	Покупки	4 088	-	284
Общо салдо свързани лица извън група:			6 897	1 117

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 30 Септември 2019 година

<i>В хиляди лева</i>	Вид сделка	Стойност на сделката 1-9/2018	Общо вземания към 31.12.2018	Общо задължени я към 31.12.2018
Агро Инвест- 7 ООД	Продажби	220	99	-
Агро Инвест- 7 ООД	Предоставен заем	426	1 531	-
Енерджи-2 ООД	Продажби	634	472	-
Енерджи-2 ООД	Предоставен заем	547	1 703	-
ЕТ Градус - Иван Ангелов – 55	Продажби	1 228	126	-
М.О. Стара Загора ООД	Предоставен заем	27	2 220	-
Бисер Олива АД	Продажби	97	23	-
Мирена ООД	Продажби	-	54	-
Иван Ангелов Ангелов	Продажби	129	12	-
Лука Ангелов Ангелов	Продажби	1	-	-
Стефан Петров Христов	Предоставен заем	-	4	-
Иван Тошков Тодоров	Предоставен заем	-	1	-
Агро Инвест- 7 ООД	Покупки	654	-	292
Енерджи-2 ООД	Покупки	153	-	27
ЕТ Градус - Иван Ангелов – 55	Покупки	1 994	-	245
Бисер Олива АД	Покупки	2 163	-	15
Общо салдо свързани лица извън група:			6 245	579

Вземанията от свързани предприятия по видове са както следва:

<i>В хиляди лева</i>	30 септ. 2019г.	31 дек. 2018г.
Предоставени търговски заеми	5 161	5 459
Вземания по продажби на продукцията и материали	1 736	786
	6 897	6 245

Вземанията по предоставени търговски заеми на свързаните лица са както следва:

<i>В хиляди лева</i>	30 септ. 2019г.	31 дек. 2018г.
Главница по предоставени търговски заеми	4 621	4 909
Лихва	540	556
	5 161	5 459

33. Условни задължения

Групата е предоставила гаранция за добро изпълнение в размер на 80 хил.лв. за обезпечаване на задължение на Марина 2003 ЕООД към „Югозападно държавно предприятие“.

34. Събития след отчетната дата

На 30.09.2019г. Групата подписва анекс към Договор за кредит – овърдрафт с „Банка 1“ (Заем 1). Срокът на ползване и погасяване е продължен до 30.06.2020г.

На 02.10.2019г. Групата подписва анекс към Договор за кредит – овърдрафт с „Банка 1“ (Заем 1) за промяна на приложимия лихвен процент.

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИННИЯ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 30 Септември 2019 година

На 30.09.2019г. Групата подписва анекс към Договор за кредит „Банка 1“ (Заем 2). Срокът на ползване и погасяване е продължен до 30.09.2020г.

На 02.10.2019г. Групата подписва анекс към Договор за кредит „Банка 1“ (Заем 2) за промяна на приложимия лихвен процент.

На 30.09.2019г. Групата подписва анекс към Договор за кредит „Банка 1“ (Заем 3). Срокът на ползване и погасяване е продължен до 30.09.2020г.

На 02.10.2019г. Групата подписва анекс към Договор за кредит „Банка 1“ (Заем 3) за промяна на приложимия лихвен процент.

Няма други събития възникнали след 30 септември 2019 г., които да изискват допълнителни корекции и/или оповестявания.